

Onderzoek UCLouvain-ULB-ULiège

Impact van de crisis op studenten: de cijfers om aan de slag te gaan

IN HET KORT

- 4 onderzoek(st)ers van de UCLouvain, de ULB en de ULiège **peilden bij 25.000 studenten** uit het hoger onderwijs naar de **impact van de coronacrisis op jongeren**. Het onderzoek kwam er op initiatief van de minister van Hoger Onderwijs, Valérie Glatigny, en werd gesubsidieerd door het FWB
- **Uit het onderzoek blijkt** dat meer dan de helft van de studenten gevoelens van **angst** en **depressie** hebben. Ze voelen zich **geïsoleerd** en hebben **slaap- en eetluststoornissen**. Ze zijn minder gemotiveerd, vinden wat ze doen minder zinvol en hebben minder hoop voor de toekomst
- **1 student(e) op 10** heeft moeite om in zijn basisbehoeften te voorzien
- Alle ondervraagden hebben hun toevlucht gezocht tot een **reeks middelen en strategieën** om de crisis het hoofd te bieden
- Bijna twee derde is van mening dat **hun instelling steun biedt** aan wie het moeilijk heeft
- Zij **leven de gezondheidsmaatregelen grotendeels** na en $\frac{3}{4}$ is bereid om speekseltests te ondergaan op de campus
- Hun **prioriteiten voor de toekomst** zijn opnieuw **sociale contacten** mogen hebben, opnieuw naar de **campus** gaan en de **dynamiek van solidariteit** die zich ontwikkelde tijdens de crisis voortzetten

PERSCONTACTEN:

Vincent Yzerbyt, professor sociale psychologie aan de UCLouvain

Olivier Luminet, professor gezondheidspsychologie aan de UCLouvain

Olivier Klein, professor sociale psychologie aan de ULB

Fabienne Glowacz, professor klinische psychologie aan de ULiège

Hoe ervaren studenten in het hoger onderwijs de coronacrisis? Aan de online enquête die werd uitgevoerd door psychologen van de UCLouvain, de ULB en de ULiège, namen meer dan 25.000 studenten deel. Het is de **eerste enquête waarbij een zo groot deel van de studentenpopulatie** (universiteiten, hogescholen, instellingen voor hoger onderwijs) in België, d.w.z. meer dan 10% van alle studenten, **werd ondervraagd**.

De studenten werden ondervraagd over **4 aspecten**: de voornaamste moeilijkheden die ze ondervinden zijn hun geestelijke gezondheid, de naleving van de gezondheidsmaatregelen en de toekomstperspectieven. **De resultaten zijn verontrustend**. De roep van de studenten die luid opklinkt uit de enquête moet de leidraad zijn voor de beslissingen die voor het hoger onderwijs genomen worden.

Geestelijke gezondheid

De hoge percentages gerapporteerde symptomen van **angst** (50%) en **depressie** (55%) wijzen duidelijk op de psychologische moeilijkheden waarmee studenten in het hoger onderwijs te kampen hebben. Studenten in bachelor 2 en 3 vertonen de hoogste niveaus van angst en depressie.

Uit de resultaten blijken ook een gevoel van isolement en **eenzaamheid**, en een **gebrek aan sociale contacten** bij de studenten. In het algemeen verklaren zij zich tevreden over hun familie-, vriendschappelijke en liefdesrelaties, maar zijn ze opvallend ontevreden over hun relaties met andere studenten en het onderwijzend personeel. Bij de ervaren emoties valt een hoog niveau van

woede op. Velen melden **slaap- en eetlustproblemen**. Ook opvallend is een **verlies van hoop voor de toekomst**.

Naleving van de gezondheidsmaatregelen

Voor elk aspect stellen we vast dat de **meesten de maatregelen volgen**, ook al zijn sommige ervan moeilijk toe te passen. Terwijl **twee derde van de respondenten binnenshuis een masker draagt**, daalt dit cijfer buiten de eigen bubbel tot 41% onder vrienden. Men werkt zoveel mogelijk thuis (83%) en respecteert een afstand van 1,50 m buitenshuis (65%). Men **vermijdt samenkomsten** op openbare plaatsen (64%) en onderhoudt de contacten via de sociale media (76%). Deze variaties maken het mogelijk precies vast te stellen op welke aspecten de preventiecampagnes moeten worden gericht.

De cijfers voor **vaccinatiebereidheid liggen lager** (57% staat positief tegenover een vaccinatie) **dan de cijfers van de Belgische motivatiebarometer**. Dit verschil onderstreept hoe belangrijk het is om informatiecampagnes over het vaccin op te zetten en te focussen op speekseltests die veel beter worden aanvaard (75% staat positief) bij de studentenpopulatie.

Moeilijkheden

Een op de tien jongeren zegt **moeite te hebben om in de basisbehoeften te voorzien**. Naast een gevoel van isolement in het onderwijs (73%) komen nog andere psychologische moeilijkheden in verband met online leskrijgen aan bod, zoals een gevoel van **geestelijke en lichamelijke vermoeidheid** (82%), een **gebrek aan motivatie** (81%) en moeilijkheden bij **stressbeheer** (54%). Dit alles maakt dat de meeste studenten **afhaken**.

Toekomstperspectieven

De prioriteiten van de jongeren zijn **sociale contacten** en een **terugkeer naar de campus** voor bepaalde activiteiten die bij hun opleiding horen (bijvoorbeeld toegang tot studiefaciliteiten).

De heropening van **sporthallen en -clubs** is ook belangrijk bij het versoepelingsplan. Verschillende elementen hebben studenten geholpen om met de pandemie om te gaan, waaronder contact met familie en langeafstandscontacten via **sociale media**.

Een aanzienlijk deel van de studenten (62%) verklaart dat de door hun instelling geboden ondersteuning op prijs wordt gesteld.

Voor velen was deze periode een gelegenheid om zich bewust te worden van een reeks aspecten van de realiteit en om zinvolle lessen te trekken, onder andere wat betreft de **dynamiek van solidariteit en ondersteuning**.

Denkpistes

- **Collectieve ruimtes ter beschikking stellen** om de **sociale contacten tussen studenten opnieuw mogelijk te maken** met respect voor de beschermende en veiligheidsmaatregelen;
- De structuren voor materiële, financiële en psychologische **hulp aan de studenten** in de onderwijsinstellingen blijven ondersteunen. Hoewel alle studenten behoefte hebben aan psychologische, pedagogische en motivatieondersteuning moet vooral aandacht gaan naar de **bachelorstudenten**;
- Nieuwe **vormen van steun** aan studenten binnen de instellingen aanbieden (individuele en groepsconsulten, ontspanningssessies, meditatie...);
- **Innovatieve steunmaatregelen aanmoedigen** die de **interactie** tussen het omkaderend personeel en de studenten bevorderen;
- De geleidelijke hervatting van de onderwijsactiviteiten begeleiden met intensere motivatie- en voorlichtingscampagnes over de **vaccinatie** en de gevolgen ervan, en met een follow-up van de testing- en tracingstrategie;
- Blijven **herinneren aan het belang van de gezondheidsmaatregelen** door gebruik te maken van motiverende berichten, duidelijke visuals en technieken die de maatregelen toelichten en opnieuw in herinnering brengen (*nudging*).

VERBATIM

Een selectie van de **commentaren van de studenten** die meewerkten aan het onderzoek (er werden geen correcties aangebracht aan de spelling).

Moeilijkheden

- « ... Het enige wat ik vraag is om terug naar het auditorium te kunnen gaan. Hogere studies beginnen helemaal alleen voor de computer is onhoudbaar... We hebben geen gelegenheid gehad om banden te smeden met andere studenten, we hebben nooit kennism gemaakt met het campusleven... »
- « De lessen nemen veel van onze tijd in beslag en verhinderen ons om te leven. Uren voor een scherm doorbrengen is vermoeiend voor de ogen, de hoeveelheid werk is enorm aangezien de professoren geen rekening houden met het feit dat we een leven hebben en we ons moeten organiseren »
- « Zelfs met een studiebeurs is het onmogelijk om in de behoeften te voorzien (huur, cursussen) wanneer je je studentenjob verliest. En dan is er nog de druk wanneer je een beurs aan de school of het OCMW aanvraagt, zij zetten je onder druk om je studies te stoppen. »

Mentale gezondheid

- « Ik voel me triestig en ween bijna elke dag »
- « ... Ik heb geen zin meer om op te staan, ik ben niet gemotiveerd om online les te volgen terwijl ik in normale tijden heel graag naar de lessen luister omdat ze me echt interesseren. Alles en iedereen werkt me op de zenuwen, ik heb zin om de hele tijd te wenen. [...] Ik zie de zin van het leven niet meer in wanneer we geen enkele vorm van vrijheid meer hebben »
- « Ik ben volledig depressief. »
- « Ik had prachtige cijfers voor de examens van januari maar sindsdien is het een ramp, ik heb afgehaakt en ben gedeprimeerd. Ik heb de indruk dat mijn batterijen leeg zijn, ik voel me uitgeput en leeg, niets interesseert me nog / heeft nog zin, ik voel dat er niet naar me geluisterd wordt... »

Gezondheidsmaatregelen

- « Ik heb besloten om te leven alsof COVID niet zo gevaarlijk is. In het weekend mijn vrienden zien, is iets wat ik nodig heb om tenminste gemotiveerd te blijven om vooruit te gaan in mijn leven en mijn studies. Waarom zou je dat alles doen als het toch maar is om opgesloten te zitten? »
- « Zolang er geen bewijs is dat een vaccin de verspreiding van het virus tegengaat en men de gevaccineerden niet toelaat om een normaal leven te leiden, zie ik er het belang niet van in om me te laten vaccineren. »

Perspectieven en leerprocessen

- « Op het einde van deze pandemie, wil ik dat de universiteiten verschillende activiteiten en acties uitrollen om ons te helpen ons normale sociale en psychische leven terug te krijgen. »
- « ... ten minste de mogelijkheid van online lesgeven openhouden voor studenten die voorzichtig moeten zijn wegens nauw contact met hun familie of iemand anders zou een minimum moeten zijn. »
- « Volgens mij heeft COVID ons onze prioriteiten doen herbekijken: ik ben er me bewust van geworden dat tijd nemen voor mezelf en tijd doorbrengen met mijn naasten (familie en vrienden) essentieel zijn in mijn leven. Ik maak er graag een prioriteit van, nog voor mijn studies. »